

Gujarat – egy állami leépülés története¹

Az esetleírás Ornit Shani: *Csempészet, politika és korrupció: állami erőszak és a közhatalom gyakorlásának szokásos módjai Gujaratban (1985–2002)* című cikke alapján készült. A teljes cikk magyar fordítása elérhető a www.korruciomegelozes.kormany.hu honlapon.

Gujarat 60 milliós, 91 százalékban hindu többségű indiai állam, legnagyobb városa (korábban fővárosa) Ahmedabad. 1960-as megalakulása óta máig alkoholtilalom van érvényben, ám ez egyáltalán nem látszik az alkoholfogyasztáson, illetve az alkohol feketekereskedelmén. A tilalom a 80-as évekre olyan rendszert alakított ki, melyben a vonatkozó jogszabályok elszakadtak a napi gyakorlattól, s már a hatóságok sem a joguralom alapján szerveződtek, a jogszabályokat legfeljebb zsarolásra, önös céljaik érdekében kezdték felhasználni.

Mivel az alkohol készítése és a vele való kereskedés tiltott, nem adózik senki az államnak, a rendőrségnek ugyanakkor kenőpénzt kell adni, hogy ne háborgassák a kereskedőket és a szeszfőzőket.

A muzulmán és a hindu csempészek sokáig még együtt is küzdöttek a rendőrök ellen. A korrumpáló-korrumpált konfliktusok eredetileg nem etnikai vonalak mentén rendeződtek.

A rendőrség és a csempészek közti kapcsolat egyre szorosabbra fonódott, a rendőrség eredeti rendeltetése a 80-as évek elejére már teljesen demoralizálódott. Mivel például az egyes területek csempészei nem egyformán voltak kereskedelmi szempontból sikeresek, a rendőri vezetők abban látták egyéni érdekeiket megvalósíthatónak, ha a politikusok oda nevezik ki őket, ahol a csempészet komolyabb jövedelmet termel. Minthogy pedig így a politikusok is tudtak erről az érdekrendszeréről, ők maguk is bevonódtak a korrumpálhatók táborába.

A jogállamon kívüli viszonyrendszerek magukba szívták a politikusok és a közhivatalnokok egy részét is, voltaképp összekapcsolva őket a szervezett bűnözéssel. Nem csak az italtól volt már szó, mert a gazdagodó csempészek legális tevékenységekbe is beforgatták a pénzüket, leginkább az építkezésekbe. Kialakult kapcsolataikat viszont már arra használták fel, hogy befolyásoljanak engedélykérelmeket, vagy előre információkat szerezzenek építési területek átminősítéséről.

A gazdagabb csempészek/építési vállalkozók már tudtak politikusokat is támogatni, és természetesen csak a nekik jól lobbizó politikusokat támogatták. Sőt, a csempészek felléptek „szociális munkásként” is, mert az emberek problémáit nehézkesen intéző hivatalokra ők tudtak hatni, ők tudtak ügyeket

---

¹ A mű szerzői jogilag védett. Készült az ÁROP-1.1.21-2012-2012-0001 számú „Korrupció megelőzése és a közigazgatás-fejlesztés áttekintése” című kiemelt projekt keretében. A tréninggel kapcsolatos további dokumentumok a www.korruciomegelozes.kormany.hu honlapon érhetőek el.

könnyebben elintézni, kijárni, így közülük akadt olyan is, aki a közélet felé mozdult, és nem csak támogatott politikusokat, de maga is politikussá vált.

A rendőrség szerepe teljesen elmosódott a hatalmi ágak elválasztása tekintetében is. Végrehajtó, törvényhozó, és legfőképp maga is bűnöző szerepbe sodródott a korrupciós érdekeltségei miatt. Az emberek a rendőrséget nem tartották megbízhatónak, s okkal voltak bizalmatlanok az egész közszférével szemben is.

Az 1980-as években az egyik eltávolított rendőri vezető – akinek azonban már szoros kapcsolatai voltak az alvilággal – úgy igyekezett bosszút állni eltávolítása miatt, illetve pozícióját visszaszerezni, hogy azt kívánta láttatni: az ő idejében még rend volt. Etnikai természetű atrocitásokat „rendelt” meg. Így manipulált utcai zavargások kezdődtek.

Mivel a rendőrség tétlen maradt, az utcai összecsapások bandaháborúkká szélesedtek. Ekkor jelentek meg egyre inkább az etnikai szerveződésbeli különbségek is. A rendőrség az összes utcai zavargást egyértelműen etnikai konfliktusként állította be, mert nem is állt érdekében alkoholtilalommal kapcsolatos problémaként értelmezni, hisz abban ő maga is érintett volt.

A zavargások alatt a radikális politikai csoportok is helyzetbe kerülhettek, mert a csoportok etnikai szálon könnyen mobilizálhatók. Egyre többen egyre inkább elfogadták a radikális téziseiket, etnikai előítéleteiket. A radikális politikai csoportok, bekerülvén a politikai vezetésbe, etnikailag mind egyszínűbbé tették a rendőrséget. Így válik érthetővé, hogy a folyamatban miként is kapcsolódtak egymásba a láncszemek. Elsőként a rendőrség bevonódása a korrupcióba, aztán a radikális politikai befolyás növekedése a köztisztviselőkben, s végül, amit eredetileg valószínűleg egyetlen ember sem kívánt volna a folyamat kezdeteikor, a társadalom alsó szintjén fellobbanó népiirtás. A 2002-es gujarati erőszakhullám során 2000, egyes adatok szerint 5000 muszlimot gyilkoltak meg.

A korrupció mértéke igen jól előrevetíti a rendőri alkalmatlanság és hivatáshoz méltatlan magatartás valószínűségét. Minél korruptabb volt egy terület, annál biztosabb volt, hogy a rendőrök a gyilkosokat támogatták, és elvesztették azt a fajta realitásérzéküket, hogy utóbb majd felelősségre vonhatják őket. A hétköznapi élet törvénytelenégei során elveszítették iránytűjüket, és a szélsőséges helyzetben sem tudtak megfelelően viselkedni.

A kiterjedt etnikai zavargások már egy olyan rendőrséget találtak meg, melyben a rendőrök a helyi politikusok közvetlen irányítása alatt álltak, azaz nem jogszabályokat és törvényeket követtek, hanem szélsőséges politikusoknak engedelmessé váltak.

A rendőrség nem csupán tétlenül figyelte a népiirtást, de egyes rendőröket, akik akartak tenni valamit a vérengzés leállítására, egyszerűen áthelyeztek távolabbi térségekbe. A helyi rendőri vezetők pont ellentétes lépéseket tettek, mint ami elvárható lett volna tőlük. Hivatásuk szolgálata helyett belebonyolódtak az egyéni érdekeikbe, miközben személyes autonómiájukat is elveszítették.

A gujarati erőszakhullámot ma kétségkívül etnikai vérengzésként tartjuk számon. Indiában sajnálatos hagyománya van a vallási türelmetlenségnek, ám ezúttal kimutatható volt, hogy az állam, azaz a helyi közigazgatás és a rendőrség integritása szétesésének lépcsőit járta végig. Nem csoda tehát, hogy a legutolsó pillanatokban is, amikor még egy helyes küldetésnek megfelelő rendőrség meg tudta volna állítani a vérengzést, ők ezt már nem is akarták megtenni, rendszerük voltaképpen a gyilkosokat támogatta.